

On es crien

Noms derivats de verbs com *menjador*, *miraador*, *cosidor*, *obrador*, *escorxador*, *embarcador*, *abeurador*, *ababador*, etc., designen el lloc destinat a realitzar l'acció del verb. Revestint una forma anàloga —i alguns cops duplicant-se amb noms del grup indicat—, hi ha també nombrosos adjectius, molts dels quals s'han substantivat i designen, sia coses, com *mocador* o *carbador*, sia persones, com *pescador* o *caçador* (sovint revestint la forma del femení, com *tapadora* i *regadora*, o com *brodadora* i *cosidora*). Hi ha, encara, una altra sèrie d'adjectius de formació anàloga que tenen una significació especial; com *llegidor* en l'expressió *un llibre llegidor*, en què *llegidor* significa "de bon llegir". En cap cas, aquests noms derivats de verbs no revesteixen una forma acabada en *-der*: "embarcader", "escopidera", "regadera" i "tapadera", mots usats sovint en lloc de *embarcador*, *escopidora*, *regadora* i *tapadora*, no són sinó formes impròpies, degudes a la pressió del castellà, que cal rebutjar decididament.

No n'hi ha prou, però, de rebutjar aquestes formes en *-der* i *-dera* (o *-derol*), que designen llocs o objectes, i substituir-les sistemàticament per formes acabades en *-dor* o *-dora*, perquè hi ha casos en què el nom català s'ha format sobre un altre verb. Un cas ben conegut és el de "matadero", castellanisme ben introduït entre nosaltres, que no s'ha de substituir per cap derivat del verb *matar*, sinó, tal com avui ja és ben sabut, la correcta toponímia urbana de Barcelona ajudant-hi, per *escorxador*. Així mateix, cal rebutjar la forma "criader", la qual no és sinó una mala adaptació del mot castellà "criadero", que és el que molts fan servir, pronunciat "criaderu". Però així com no diem *matador* per *escorxador*, així mateix en aquest cas no podem dir *criador*, encara que aquest mot sigui un derivat correcte del verb *criar*, i realment existent, com a substantiu, *criador* no és sinó una designació personal. Tal com indiquen encertadament els nostres vocabularis de barbarismes, els noms correctes més usuals són *planter* i *viver*. Per *planter* entenem el lloc on es crien les plantes petites destinades a ésser trasplantades, i per *viver* el lloc on es crien i es tenen els peixos i d'altres animals aquàtics destinats al consum. Tots dos termes, però, semblen admetre fàcilment una ampliació del seu significat i, especialment, el seu ús en sentit figurat.